

ainoa, jota on asiain nykyinen tila huolettanut; maassamme on paljon muitakin, jotka säälivät asiain kulkua ja toivovat käännyttävän takaisin rauhallisten keinojen uralle rauhallisen miehen johdolla.

Konemestari *J. V. Hellberg* yhtyi hra af Ursinin kaipaussanoihin. Näyttää siltä kuin olisivat johdettavat kasvaneet johtajansa yläpuolelle. Puhuja tahtoi lausua mielihahansa hra Ansaan uhkauksien johdosta. Tilaisuus on huonosti valittu tuollaisten ajatusten lausumiseen. Ikävätä on, että vielä ärsyttämään ruvetaan. Johtajamme ansio on, että työväenliike tänäkin vuonna on kulkenut eteenpäin. Mutta mitään lainvastaista ei ole tehty; näyttäkää meille, missä on vääryys tai antakaa meidän joutua pyrkimällemme uralle ja tuomitkaa sitten vasta. Tahdon vieläkin lausua paheksumiseni hra Ansaalle.

Tohtori *J. A. Lyly* yhtyi myös hra Hellbergin mielihahan lausuntoon hra Ansaan uhkauksien johdosta.

Hra *V. v. Wright* vakuutti, ettei hän ole äkkipikaisuudessa päätöstään tehnyt, vaan viime vuosien aikana on se hiljaisesti kypsynyt.

Hra *H. Santala* tahtoi luopua kivulloisuutensa y. m. takia valtuuskunnasta, ehdottaen sijaansa maisteri Heleniusta, joka oli lähin ääniluvussa.

Hra *Helenius* myös ei tahtonut ottaa tointa vastaan. Tämän jälkeen valittiin valtuuskuntaan avonaisella äänestyksellä hra af Ursinin ehdotuksesta tohtorit Gebhard ja Ingman.

Valtuuskunnan tilientarkastajiksi valittiin, sittenkun hrat *v. Wright* ja *Helenius* olivat luopuneet, hrat ratamestari *O. Vilkman*, huvilanomistaja *H. Santala* ja turkkuri *T. Kytö* sekä varatilintarkastajiksi maalari *D. Sihvonen*, työmies *A. Nieminen* ja työmies *H. Pietikäinen*.

Työväen ohjelma.

Työväen ohjelmavaliokuntaan olivat kuuluneet hrat *Ansas*, *Lyly* ja *v. Wright*.

Toimittaja *O. Ansas* esitti tämän valiokunnan lausunnon. Valiokunta oli koettanut pitää päämääränään, että ohjelmaan on pantava vaan ne päätökset, joita välttämättä tarvitaan. Senpätähden onkin valiokunta vain 3:teen ja 6:teen kohtaan tehnyt lisäyksiä.

Toimittaja *K. Renström* lausui, että valiokunta on tyk-känään unohtanut 2:n kohdan muuttamisen, joka puhuu työ-väen äänioikeudesta. Kokous oli jo päättänyt nimittäin varallisuuteen perustuvan ääniasteikon poistettavaksi.

Tohtori *J. A. Lyly* vastasi edelliselle, että valiokun-nassa oli ollut kysymys siitä, tuleeko äänirajoitusasia ollen-kaan ohjelmaan, ja jos se tulee, olisi se pantava siihen kokonaisuudessaan joka taas haittaisi ohjelmaa. Senthäden oli valiokunta päättänyt esittää asian kokoukselle.

Opettaja *A. H. Karvonen* tahtoi asiata semmoisenaan ohjelmaan. Kolmen vuoden päästä on tilaisuus sitä muut-taa. Puhuja tahtoi senvuoksi molempien äänirajoituskysy-mysten ohjelmaan ottamista.

Toimittaja *K. Renström* tahtoi, että toinen kohta olisi muutettava ja viides, jossa puhuttiin irtolaisista, uudelleen stiliseerattava.

Räättäli *K. H. Lusti* lausui, että jos asiata ei ohjel-maan oteta ei sitä siis tunnustetakaan. Puhuja tahtoi sen-vuoksi kysymystä ohjelmaan.

Päätökseksi tuli, että ne muutokset, joita kokous on päättänyt tehdä, ovat pantavat ohjelmaan, jonka sanamuodostuksen tekeminen jätettiin puheenjohtajan ja sihteerien toimeksi.

Nämä ovat ohjelman muodostaneet seuraavaan tapaan:

Suomen Työväen Ohjelma.

1) Kaikki rajoitukset, jotka ehkäisevät työväen osanot-toa kunnallisvaaleihin, ovat mitä pikemmin poistettavat, ääni-oikeus kunnallisvaaleissa koko työväestölle myönnettävä ja äänimäärä rajoitettava.

2) Valtiollisissa vaaleissa on varallisuuteen perustuva ääniasteikko poistettava ja äänioikeus laajennettava niin, että se kaupungeissa tulee kaikille muille paitsi vakinaiselle sotaväelle ja maaseuduilla kaikille muille paitsi palvelus-väelle; vaalisensus on erotettava kunnallisesta veroäyristä ja lavennettava niin, ettei se nouse 400 mk. korkeammalle kaupungeissa eikä 200 mk. korkeammalle maalla.

3) Maamme työväki pyrkii pontevasti 10-tuntisen lain säätämän työpäivän saavuttamiseen ammatti- ja teollisuus-aloilla; kuitenkin myönnettäköön pitempi työaika, kun se

nähdään välttämättömäksi määrätyillä teollisuusaloilla määrätyksi ajaksi vuotta sillä ehdolla, että niin ollen työväelle annetaan vapautta sopivaan aikaan.

Siksi kuin työpäivän pituus yllämainitulla tavalla tulee lain kautta rajoitetuksi, tulee työväen virittämällä yleisen mielipiteen vaatimuksensa puolelle ja lujasti organiseerattujen yhdistysten esittämien vaatimusten kautta koettaa saada työaika lyhenemään.

4) Yleinen koulupakko ja maksuton opetus niissä oppilaitoksissa, jotka tarkoittavat yleisen kansalaissivistyksen alkeita on saatava aikaan ja kansakoulu järjestettävä pohjakouluksi oppikouluille sekä näiden molempain kurssit asetettava sellaiseen sopusointuun sisäänpääsövaatimusten ja oppikoulujen suhteen, että nykyiset epäkohdat tulevat poistetuksi ja kansan lapsille käypi mahdolliseksi siirtyä oppikouluun ilman eri valmistuksia ja siitä syntyviä kustannuksia.

5) Tilaton väestö on maahan kiinnitettävä, maan vuokraamissuhteet järjestettävät molemminpuolisia etuja silmällä pitäen ja toimenpiteet maan palstoittamiseksi helpotettavat.

6) Ammatintarkastajain luku on lisättävä vähintään 4:ksi ja työväenyhdistyksille suotava tilaisuus otta osaa toimitettaviin tarkastuksiin.

7) Työväestö tunnustaa ehdottoman raittiuden oikeaksi periaatteeksi ja tahtoo puolestaan vaikuttaa siihen suuntaan, että kunnat saavat täydellisen määräysvallan kaikkien yli 2 % alkohoolia sisältävien väkijuomien suhteen.

V. v. Wright.

K. Murros.

J. G. Toivonen.

Pöytäkirjaa tarkastamaan valittiin keskustelutta hrat *A. Törnqvist* ja *J. V. Hellberg*.

Toimittaja *O. Ansas* ehdotti seuraavaa yleistä kokousta pidettäväksi jälleen kolmen vuoden päästä. Tämä ehdotus hyväksyttiin ja valtuuskunnan toimeksi jätettiin paikan määrittäminen.

Puheenjohtaja julisti sitten kokouksen päättyneeksi ja kiitti sen jäseniä hänen osakseen tulleesta luottamuksesta.

Toimittaja *A. Törnqvist* lausui vielä lopuksi:

Suomen työväen edustajain toinen yleinen kokous on loppunut. Mitä hyötyä siitä on ollut, emme vielä tiedä, mutta toivomme, että se on ollut edistysaskel ja siitä on meidän kiittäminen puheenjohtajaamme. Kolme kesäpäivää olemme täällä ahkeraan puhuneet ja hän on koko ajan pysynyt yhtä tyynenä. Ehkä onkin keskusteluissa ilmennyt kiihkeyttä ja se sekä tehdyt päätökset menneet uralle, jota hän ei ole hyväksynyt, on hän kuitenkin säilyttänyt maltillisuuden. Toivon, että tällaista miestä pidettäisiin esikuvana ja säilytettäisiin keskinäinen luottamus ja ystävyys. Tampereen työväenyhdistyksen esimiehenä kiitän Teitä kaikesta.

Toimeksi saaneet:

J. G. Toivonen.

K. Murros.

Ylläolevan pöytäkirjan olemme tarkastaneet ja hyväksyneet:

V. v. Wright.

A. Törnqvist.

J. V. Hellberg.